

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 28 березня 2017 року № 8-7

м. Київ

Про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України „Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження. За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Міністерством фінансів України, Міністерством енергетики та вугільної промисловості України, Державною фіскальною службою України (Міністерством доходів і зборів України) протягом 2014–2016 років не створено дієвої системи контролю за повнотою та своєчасністю надходжень до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження. Справляння збору до державного бюджету протягом періоду, що перевірявся, не відслідковувалося, пропозиції щодо удосконалення нормативно-правових актів з питань його справляння не надавалися.

Незважаючи на зміни в бюджетному законодавстві, які змінили напрям зарахування з 2015 року збору, не здійснено правового унормування системи контролю за збором та ефективного його адміністрування.

Як наслідок, мета запровадження збору щодо створення та підтримання у справному стані спеціальної соціальної інфраструктури, забезпечення засобами індивідуального захисту населення не досягнута. На фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення у 2014–2016 роках спрямовано лише 199,9 млн грн, або 22,9 відс. збору.

2. Нормативно-правова база щодо збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, протягом 2014–2016 років була недосконалою, суперечливою, що ускладнювало контроль за сплатою цього збору. Зокрема:

– після набрання чинності Законом України від 17.05.2012 № 4716, яким викладено в новій редакції статтю 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”, не приведено у відповідність із нею Порядок справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження (у тому числі форму розрахунку збору), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 352. Внаслідок цього цей Порядок залишається чинним, але він не може застосовуватися як механізм, що визначає систему справляння збору;

– в Україні відсутній закон, який визначає порядок контролю за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати, за своєчасністю подання розрахунків, що здійснюється органами доходів і зборів, передбачений частиною одинадцятою статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”;

– до Класифікації доходів бюджету, затвердженої наказом Мінфіну від 14.01.2011 № 11, не внесено змін щодо уточнення назв ККДБ, за якими повинні зараховуватися кошти відповідно до об’єктів справляння збору, визначених статтю 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”;

– з 01.01.2015 частина перша статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” не узгоджується із пунктом 16³ частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України щодо зарахування збору до спеціального фонду Державного бюджету України;

– відсутність збору у переліку загальнодержавних податків і зборів, визначеному статтею 9 Податкового кодексу України, а також неврегулювання на законодавчому рівні питань здійснення контролюючими органами контролю за сплатою платежів, визначених іншим законодавством (неподаткових), призводить до оскарження правопорушниками у сфері неподаткових відносин застосування до них норм Податкового кодексу України;

– функціональні повноваження ДФС і Міненерговугілля та їх структурних підрозділів (а також територіальних органів ДФС) в частині контролю за повнотою та своєчасністю справляння збору у розпорядчих документах цих відомств чітко не визначені.

У зв’язку із внесенням змін Законом України від 21.12.2016 № 1797 до пункту 41.1 статті 41 Податкового кодексу України в частині уточнення визначення контролюючих органів стаття 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” потребує відповідного правового врегулювання.

Порядок ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, затверджений наказом Мінфіну від **07.04.2016** № 422, потребує внесення змін щодо відображення нарахованих і сплачених сум інших платежів, за якими

законодавством передбачено подання їх платниками розрахунків, в преамбулі наказу та усіх його розділах.

3. Мінфіном не створено дієвого механізму прогнозування на 2014–2016 роки збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження. Планування надходжень збору до державного бюджету здійснювалось за відсутності розробленої методики, що призвело до необґрунтованих розрахунків планових надходжень цього збору і заниження його прогнозних показників на 2014 і 2015 роки, за розрахунками, на **2,5 і 20,4 млн грн** відповідно. Як наслідок, це частково призвело до перевиконання плану надходжень збору за цей період. В цілому перевиконання плану надходжень збору у 2014 і 2015 роках, у тому числі за рахунок збільшення обсягів реалізації електроенергії АЕС, становило **23,6 і 41,7 відс.** відповідно.

Міндоходів у 2014 році до своїх територіальних органів помісячні індикативні показники збору доведено на **1,1 млн грн** менше, ніж затверджено планом на рік.

4. Мінфіном, Міненерговугіллям, ДФС (Міндоходів) не створено належної взаємодії та дієвої системи контролю за надходженнями до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження.

4.1. Міненерговугіллям не встановлено дієвого контролю за виконанням показників фінансових планів підприємств – платників збору, що належать до сфери його управління, в частині забезпечення повноти визначення об'єкта обчислення збору, своєчасності його сплати, а також не налагоджено взаємодії з ДФС (Міндоходів) щодо обміну інформацією в частині справляння збору до державного бюджету.

Пропозиції щодо врегулювання норм статті 3 Закону України „Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій” із статтею 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” в частині спрямування коштів на сплату збору та врахування їх у вартості об'єкта, що будується, Міненерговугіллям в установленому чинним законодавством порядку не пропонувались та не вносились на розгляд Кабінету Міністрів України. Внаслідок цього, за розрахунками, державним бюджетом недоотримано збору протягом 2014–2015 років і 9 місяців 2016 року у розмірі **44 млн гривень**.

4.2. ДФС (Міндоходів) не забезпечено належного адміністрування збору через відсутність дієвого оперативного обліку платежів.

Діюча в ДФС (Міндоходів) протягом 2014–2015 року та на початку 2016 року система обліку збору не забезпечувала автоматизованого контролю за повнотою і своєчасністю його сплати. Незважаючи на включення до Реєстру ДФС (Міндоходів) форм звітних документів платників податків юридичних та фізичних осіб для занесення до електронної бази звітних документів ДФС (ідентифікатор форми за Реєстром – **J0803501**) форми розрахунку збору, затвердженого Порядком справляння збору на соціально-економічну

компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, Міндоходів і ДФС не запроваджено оперативного обліку збору в інтегрованих картках платників за формою № 6, призначеною для обліку сум податків, зборів, платежів, за якими передбачено подання платником податкових декларацій (розрахунків). Як наслідок, у разі несплати збору у звітних базах ДФС сума боргу не відображалася.

Передбачений наказом ДФС від 12.04.2016 № 304 „Про внесення змін до наказу Державної фіскальної служби України від 10.04.2015 № 267” облік збору через відкриття інтегрованих карток платників за формою № 6 досі ДФС не запроваджено внаслідок технічних проблем.

При цьому процедури контролю за своєчасністю та повнотою сплати збору відсутні в:

- переліку функцій і процедур, які здійснюють структурні підрозділи ДФС, затвердженого наказом ДФС від 12.11.2014 № 265;
- положеннях про структурні підрозділи ДФС, зокрема Департаменту податків і зборів з юридичних осіб;
- посадових інструкціях спеціалістів відділів податкового супроводження підприємств виробничої сфери Офісу великих платників податків (Центрального офісу з ОВП ДФС (Міндоходів), СДПІ з ОВП у м. Дніпропетровську ДФС (Міндоходів)), які здійснювали протягом 2014–2016 років податкове супроводження платників збору.

4.3. Підрозділами внутрішнього аудиту Міненерговугілля і ДФС (Міндоходів) не досліджувалися питання забезпечення виконання структурними підрозділами цих органів контролю за правильністю нарахування та своєчасністю сплати збору до державного бюджету.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження **затвердити.**

2. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження.

3. Надіслати відомості про результати зазначеного контрольного заходу у формі рішення Рахункової палати Кабінету Міністрів України і рекомендувати доручити:

Міністерству енергетики та вугільної промисловості України спільно із Міністерством фінансів України та Державною фіскальною службою України з метою унормування системи адміністрування збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження,

підготувати узгоджені пропозиції і подати їх на розгляд Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до:

- Податкового кодексу України в частині встановлення порядку здійснення контролю контролюючими органами за неподатковими платежами;

- Бюджетного кодексу України щодо усунення неузгодженості із статтею 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” в частині зарахування збору до Державного бюджету України;

- статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” в частині приведення її у відповідність із нормами пункту 41.1 статті 41 Податкового кодексу України, у тому числі частини одинадцятої цієї статті щодо контролю за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати, своєчасністю подання розрахунків контролюючими органами відповідно до Податкового кодексу України, а не закону;

- статті 3 Закону України „Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій”;

- Порядку справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 352, в частині приведення їх у відповідність із статтею 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” (зі змінами, внесеними Законом України від 17.05.2012 № 4716 „Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питань справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження”);

Міністерству фінансів України:

- розробити методичку прогнозування надходжень до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

- внести зміни до Класифікації доходів бюджету, затвердженої наказом Мінфіну від 14.01.2011 № 11, з метою запровадження коду для зарахування коштів до державного бюджету від збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що сплачується підприємствами, які є замовниками будівництва нових ядерних установок або об’єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення, та виключення ККДБ 22140300 „Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, що сплачується експлуатуючими організаціями за зберігання відпрацьованого ядерного палива” у зв’язку із виключенням зі статті 12¹ Закону України „Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” об’єкта справляння збору, визначеного цим кодом;

- внести зміни до Порядку ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, затвердженого наком Мінфіну від 07.04.2016 № 422, в

частині відображення нарахованих і сплачених сум інших платежів, за якими законодавством передбачено подання їх платниками розрахунків, в преамбулі наказу та усіх його розділах.

4. Надіслати рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади в частині контролю за повнотою та своєчасністю надходжень збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження:

Міністерству енергетики та вугільної промисловості України та рекомендувати:

– вжити заходів щодо усунення недоліків і порушень, встановлених під час аудиту, із забезпечення обліку та контролю за повнотою обчислення і сплатою до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, підприємствами, що належать до сфери його управління;

– забезпечити прийняття розпорядчих документів для врегулювання питань здійснення контролю за повнотою обчислення збору та ведення моніторингу сум сплачених платежів, обміну інформацією з відповідними органами державної влади, необхідною для виконання цих повноважень;

Державній фіскальній службі України та рекомендувати:

– вжити заходів щодо усунення недоліків і порушень, встановлених під час аудиту, із забезпечення обліку та контролю за нарахуванням і сплатою до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

– прискорити удосконалення механізму здійснення документального контролю за нарахуванням і сплатою до державного бюджету інших платежів, за якими передбачено подання платником розрахунків, у тому числі збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

– вжити заходів для забезпечення підвищення кваліфікації працівників, за якими закріплено функції щодо обліку та контролю за нарахуванням і сплатою до державного бюджету збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, для недопущення в подальшому неправильного застосування норм законодавства та нормативно-правових актів під час оформлення порушень в актах перевірок та винесення податкових повідомлень-рішень.

5. Оприлюднити рішення Рахункової палати, Звіт і результати його розгляду об'єктами контролю на офіційному веб-сайті Рахункової палати з урахуванням вимог Закону України „Про доступ до публічної інформації”.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Невідомого В.І.